

„Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvuspoliitika fondide meetmete nimekirja kinnitamine“ eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

Euroopa Liidu (edaspidi *EL*) programmiperioodi 2021–2027 struktuurivahendite kasutamise korraldamiseks on Vabariigi Valitsus 15. detsembril 2022. a vastavalt perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seadusele välja andnud korralduse „Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvuspoliitika fondide meetmete nimekirja kinnitamine” (edaspidi *meetmete nimekiri*). Meetmete nimekiri on koostatud lähtuvalt „Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava 2021–2027“ (edaspidi *ÜKP rakenduskava*) eesmärkidest, rahastamiskavast ja toetatavatest sekkumistest. Meetmete nimekiri sisaldab rakenduskava elluviimiseks vajalikke meetmeid, sekkumisi, tulemuste hindamiseks vajalikke mõõdikuid koos sihttasemetega, rahastamiskava ja meetme elluviimise eest vastutavaid asutusi.

Eelnõuga kehtestatakse uus meetmete nimekiri 19. oktoobril 2024. a Vabariigi Valitsuse korraldusega nr 200 kinnitatud nimekirja asemel. Uus meetmete nimekiri sisaldab endas 1. jaanuaril 2025 jõustuvaid Vabariigi Valitsuse seaduse muudatusi, millega digiühiskonna teemad liiguvad Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumist Justiits- ja Digiministeeriumi valitsemisalasse, ning ministeeriumidelt laekunud meetmete rakendamisest tulenevaid teisi muudatusi.

Eelnõu ja seletuskirja koostas Rahandusministeeriumi riigieelarve osakonna välisvahendite talituse nõunik Piret Loorand (piret.loorand@fin.ee) ning eelnõu juriidilist kvaliteeti kontrollis Rahandusministeeriumi personali- ja õigusosakonna õigusloome valdkonna juht Virge Aasa (virge.aasa@fin.ee).

2. Eelnõu eesmärk

Eelnõuga kehtestatakse uus (muudatustega) meetmete nimekiri ning tunnistatakse kehtetuks Vabariigi Valitsuse 19. oktoobri 2024. a korraldus nr 200 „Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvuspoliitika fondide meetmete nimekirja kinnitamine“.

3. Eelnõu sisu

3.1 Eelnõu punktiga 1 kinnitab Vabariigi Valitsus meetmete nimekirja. Detailne loetelu sisse viidud muudatustest on toodud allpool. Otstarbekas on vaadata seletuskirjas välja toodud muudatusi koos seletuskirja lisaga 1, milleks on heakskiitmiseks esitatud eelnõu lisa koos välja toodud muudatustega:

- 3.1.1 Justiitsministeeriumi asendatakse läbivalt uue nimega Justiits- ja Digiministeerium ning lühend JUM lühendiga JDM.
- 3.1.2 Poliitikaeesmärk „Nutikam Eesti“ meetme 21.1.2.21 sekkumise „Digilahenduste ja uuenduste väljatöötamine ja kasutuselevõtt avalikus sektoris“ rakendusasutus on Justiits- ja Digiministeerium (JDM) varasema Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi (MKM) asemel. Muudatus on seotud 1. jaanuaril 2025 jõustuva Vabariigi Valitsuse seaduse muudatusega.

- 3.1.3 Poliitikaeesmärk "Nutikam Eesti" meetme 21.1.5.1 sekkumise „Väga suure läbilaskevõimega juurdepääsuvõrgu ehitamine; 5G arendamise toetamine“ rakendusasutus on Justiitsministeerium varasema Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi asemel. Muudatus on seotud 1. jaanuaril 2025 jõustuva Vabariigi Valitsuse seaduse muudatusega.
- 3.1.4 Poliitikaeesmärk „Sotsiaalsem Eesti“ meetmes 21.4.1.2, mille rakendusasutus on Sotsiaalministeerium, väljundnäitaja „Arendatud taristud“ muutmine 2-lt 11-le. Toetuse andmise tingimuste väljatöötamise käigus on võimalikud sihttasemed täpsustunud. TAT käskkirja "Peremajade rajamine ja olemasolevate ruumide kohandamine ööpäevaringsete teenuste osutamiseks suure abivajaduse ja kompleksprobleemidega lastele" alusel rajatakse või rekonstrueeritakse kolmes asukohas ja TAT määruse "Asendushoolduse peremajade rajamise ja rekonstrueerimise toetamine" alusel rajatakse või rekonstrueeritakse kaheksas asukohas kuuekohalistest üksusest koosnev, keskkonnasõbralik, ligipääsetav, energiasäästlik ja kuluefektiivne taristu.
- 3.1.5 Poliitikaeesmärk „Sotsiaalsem Eesti“ meetmes 21.4.7.5, mille rakendusasutus on Kultuuriministeerium (KUM), väljundnäitaja „Tööjõulähetusprogrammis osalejate arv“ 2029. a sihttaseme muutmine 1200-lt 1140-le. Sekkumise 21.4.7.53 „Eri keele- ja kultuuritaustaga inimeste ning tagasipöördujate tööturul konkurentsivõimet toetavad tegevused“ eelarvet vähendatakse seoses vajadusega suunata vahendeid Kultuuriministeeriumi sekkumisse 21.4.7.52 „Andmevahetuslahenduse (sealhulgas infoplatvormi) edasiarendus ja rakendamine“. Toetava tegevuse kogueelarve vähendamiseks seoses vähendada ka väljundnäitajat 60 osaleja võrra. Andmevahetuslahendus (sealhulgas infoplatvorm) on vajalik Eestisse saabunud uussisserändajatele (sealhulgas Ukraina sõjapõgenikele), et nad saaksid info kohanemisprogrammi kohta Eestisse saabumise järgselt võimalikult kiirelt ning neil oleks võimalik osaleda kohanemisprogrammis.
- 3.1.6 Poliitikaeesmärk "Sotsiaalsem Eesti" meetmes 21.4.7.5, mille rakendusasutus on KUM, väljundnäitaja „Mentorite arv“ 2029. aasta sihttaseme muutmine 10-lt 6-le. Toetuse andmise tingimuste väljatöötamisel on selgunud, et arvestades sihtrühma paiknemist ning planeeritavate tegevuste iseloomu, on asjakohane kaasata 6 mentorit. Mentorid asuvad tööle partneri Eesti Rahvakultuuri Keskus juurde, kes jagab oma tegevused kuue Eesti piirkonna vahel.

4. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu ja Eesti õigusele

Meetmete nimekiri on koostatud kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/1060, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid, ning perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seadusega (RT I, 30.06.2023, 56).

5. Eelnõu mõju

Eelnõuga kinnitatavates dokumentides EL ühtekuuluvuspoliitika fondide (Euroopa Sotsiaalfond+, Euroopa Regionaalarengu Fond ja Ühtekuuluvusfond) kasutamise täpsem siseriiklik jaotus, toetatavad tegevused, vastutused ja oodatavad tulemused. Meetmete

nimekirjas sätestatud toetusmahu jaotus toetatavate tegevuste ning fondide vahel on aluseks vahendite kavandamisele riigi eelarvestrateegias ning riigieelarves.

6. Eelnõust tulenevad kulutused ja eeldatavad tulud

Ühtekuuluvuspoliitika rakenduskava raames antav EL poolne toetusmaht on kokku 3,369 miljardit eurot. Sellele lisandub Eesti riigi osalus (riiklik kaasfinantseering + omafinantseering) 1,814 miljardit eurot. Ülebroneering summas 15 miljonit eurot EL toetust on võetud ÕÜF projektidele juba varasemalt, Vabariigi Valitsuse korraldusega 19. oktoobril 2024.

Eesti-poolne nõutav minimaalne kaasrahastamismaht EL fondide kasutamiseks kaetakse vastavalt rahastamiskavale riigieelarvest ja/või toetuse saajate (kohalikud omavalitsused, erasektor, mittetulundussektor) omapanusest. Vahendid riigieelarveliseks kaasrahastamiseks kavandatakse riigi eelarvestrateegias ning nähakse ette konkreetse aasta riigieelarves vastutava ministeeriumi või Riigikantselei eelarves.

7. Eelnõu jõustumine

Eelnõu jõustub üldises korras.